

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marţi, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile

să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondenţele

să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

În preajma întrunirii congresului național-bisericesc.

Reprezentanța provinciei noastre metropolitane este convocată, dupăcum am semnalat în numărul de Marţi, la termenul statutar în sesiune ordinară și prin aceasta sunt împrăștiate și îngrijorările de cari au fost cuprinse cercurile noastre bisericești, cari în legitima lor temere vedeau cu drept cuvânt în întârzierea convocării o nouă călcare a drepturilor noastre garantate în legi pozitive.

În privința aceasta stăruințele capului bisericii noastre au fost încoronate de perfect succes și în loc de temeri bucurie s'a sălășluit în sufletele noastre, pentru că congresul normează întreagă viața bisericească, dă directive pentru dezvoltarea internă și apără în caz de lipsă unica fortăreață, ce o avem, de toate primejdii cari din când în când se descarcă asupra noastră — fără nici un motiv plausibil.

Și doar de multă vreme nu a avut congresul nostru la ordinea zilei afaceri de atâta importanță cum sunt cele ce-și așteaptă rezolvirea lor în sesiunea prezentă.

Însuș faptul, că multe din regulamentele noastre conțin dispoziții parte anticuate, parte nepracticabile din cauza schimbărilor ce s'au făcut în decursul vremilor în dotația clerului, — îndigă necesitatea revizuirii acestora și aducea lor în conglăsură cu alte legi, a căror ființă nu noi o am dat și nu interesele bisericii le-a reclamat.

Cătră aceste regulamente, anume al parohiilor și cel disciplinar, sunt și alte momente, cari neapărat cereau întrunirea congresului nostru.

Credincioși de seamă din părțile nordice ale Ardealului, credincioși nu mai puțin de valoare din Bănat, stăruie cu insistență pentru

înmulțirea episcopilor, ca tot atâtea centre și foculare de cultură.

Arhidieceza, în extinderea ei vastă, pe lângă toată energia și deștoinicia factorilor dela cârmă, nu poate controla părțile cele mai expuse, nu poate inspira din centrul îndepărtat încrederea în așezămintele noastre bisericești și nu poate încălzi pe toți fiii ei cu dragostea de mamă iubitoare, și așa se întâmplă des, că în turma peregrinală din depărtare, se ivesc proroci mincinoși, cari caută să o seducă și să producă neliniște în conștiințele mai puțin treze și în cei mai slabi de înger.

Când vede și știe poporul că biserica întreagă, episcopatul și cu fruntașii clerului și poporului stau la sfat asupra celor mai arzătoare trebuințe, când vede, și cetește, cum știu reprezentanții bisericii să apere limba în școalele noastre, și cer respectarea legilor, cei inimoși câștigă puteri nouă în lupta grea ce o poartă, mai ales în ce privește catehizarea tinerilor dela școalele susținute de stat și de alte confesiuni, iar cei puțin credincioși se întăresc din convingerea, că „crucea este arma bisericii, crucea mântuirea celor ce cred în ea”.

În privința aceasta noi suntem una, nu este între noi divergență, nu se află între noi nimenea care să facă obiect de târguială chestiunea limbei de catehizare și orice veleități de oportunism se sfarmă de stânca de granit a rezistenței noastre și a convingerii neștrămutate ce o avem, că — legea fără de limbă, este cărămidă nearsă în foc, cu care om cu mintea la loc nu-și ridică casa sa.

Pe când în dieceza Aradului mai anii trecuți se părea, că prin desfășurarea tuturor neunirilor deslănțuite se vor provoca scisiuni necalculabile, înțelepciunea arhierelui a readus la limitele ordinei, legi și cinstei pe toți ceice își găsesc adăpost în biserică și pe ceice

biserica i-a ridicat și înălțat la poziții de onoare, i-a chemat la muncă de consolidare și frățescă conlucrare.

Ca să nu ne fie bucuria completă germenul discordiei a izbucnit în altă parte, unde mai puțin ne așteptam și relele, cari se semnalează din acea parte, ranele, cari sângerează trebuie vindecate cu alifia îndurării și a milei și cu delăturarea părților cangrenate din corpul bisericii.

Biserica nu face politică, chestiile politice sunt eschise din corporațiunile noastre, dar politică bisericească trebuie să facem și cea mai potrivită este să căutăm ca cumulul de oficii și de sinecure să înceteze, cei vrednici să fie puși la locul lor, ceice greșesc, ceice în mod absolutistic vor să cârmuiască biserica, să fie chemați la respectarea legilor bisericești, cari toate sunt făcute în spirit liberal, din toate transpiră duhul blândetei și a temerii de Dumnezeu.

Sectele religioase dușmane bisericii, socialismul necreștin și antibisericesc care nu cunoaște limbă și organizație pe baze naționale, trebuie combătute prin apostolii păcii, prin preoți luminați desinteresati, prin păstori cari își pun sufletul lor pentru turmă, ca să o predea urmașilor întreagă, nedecimată și neinfectată de buruienile veninoase ale amăgitorilor popoarelor.

Interesele bisericii noastre sunt și au fost totdeauna identice cu ale statului și dacă totuși se găsesc indivizi, fii ai bisericii noastre, cari în nemulțămirea ori în grandomania lor vor să le prezinte altcum, cu cugete rezervate de a-și asigura grația stăpânilor lumești, pentru aceia nu putem avea ca biserica decât compătımirea pentru decadența lor spirituală și morală. Noi prin biserică tindem numai la cultura credincioșilor, la bunăstarea lor materială și morală, la ordinea și disciplina necesară în fiecare organism cu în-

dreptățirea la existență și pe aceste baze stând pe cei puțini dintre noi uitați, cari calumniază instituțiuni și persoane sus puse îi vom lăsa să își meargă drumul întunecului în speranța că de capul lor vor reveni la mai bune și mai nobile gândiri.

Povățuiți de aceste vederi ne îndreptăm mâne pașii spre marea biserică catedrală, care pentru prima dată deschide porțile sale pentru reprezentanții bisericii întregi, implorăm darul duhului sfânt și întăriți în credință, că încheierea și înflorirea bisericii noastre e întărirea neamului nostru, vom lucra fiecare după puterile cari ni-le-a dat Dumnezeu, ca să-i asigurăm o dezvoltare pacinică în intern, pentru de a o face cetate nebiruită în fața oricăror atacuri, vină ele dela oricine, — iar legile și concluzele ce le vom lua vor fi izvorâte din necesitățile bine-lui public pe care îl servim cu tot devotamentul nostru.

Nicolae Ivan
deputat congresual.

Din parlament.

După o pauză destul de lungă, dieta țării, această mașină greoaie și scumpă, și-a început de nou activitatea. Mercuri în 10 Octombrie n. a ținut prima ședință după vacanțele lungi de vară.

N'a fost o ședință numai formală, ca de regulă, ci o ședință lungă și destul de interesantă. Deputații s'au prezentat în număr destul de mare, iar ministri țării, lucru rar, au fost toți de față la deschidere, afară de unul.

Prezidentul Iusth Gyula a făcut comunicare despre cele întâmplate în cursul vacanțelor, și apoi a dat cuvântul ministrului prezident, dlui Wekerle, care s'a pronunțat cu privire la programul de muncă al dietei.

A propus, ca proxima ședință să fie ținută astăzi, Vineri, când guvernul își va prezenta proiectul de *budget* pentru anul viitor, și diferitele rapoarte legate de el. Tot atunci își va face domnul ministru-

FOIȘOARĂ.

Reuniunea din Sibiu la București.

— Raport special. —
(Fine).

Și acest concert s'a dat în fața unui public foarte numărös care a făcut ovații mari cântăreților, în deosebi solistelor, cari au fost răsplătite cu buchete de flori admirabile, precum și autorilor prezenți cari de repetate ori au fost chemați la rampă. Mai multe piese au trebuit bisate, în special cele populare naționale, o dovadă că s'a înrădăcinat și în sufletul Bucureștilor curentul național al artei românești, care până de curând nu prea eră luat în seamă. Aceasta e garanță, că în timp scurt ne vom putea mândri și pe terenul muzicii românești cu produse de valoare universală, alcătuite de un spirit priceput din bogăția fără pereche a frumseților muzicale ale doinei noastre românești.

Reuniunii, i-s'a oferit din partea conservatorului de muzică o frumoasă cunu-

nă de lauri cu pantlică tricoloră în semn de adâncă stimă.

După concert ne-am întrunit la restaurantul Enescu la cina de adio la care a luat parte pe lângă alte persoane alese din București însuși ministrul Vlădescu, care a dat expresie în cuvinte călduroase mulțămirii generale asupra prestațiunilor reuniunii noastre.

Cu aceasta s'a încheiat misiunea noastră artistică ce ne dusesse cu atâta dor spre capitala țării românești în acest an de praznic național. Și misiunea ne-am împlinit-o cu sfințenie câștigând reuniunii noastre încă o frunză de laur în mândra cunună a succesorilor ei din cursul unui pătrar de veac.

Și tocmai faptul misiunii acesteia, căreia i-am jertfit tot timpul și forțele noastre i-se poate atribui împlinirea, că cei mai mulți membrii ai reuniunii n'au putut satisface în deajuns dorinței de a cerceta toate așezămintele demne de văzut ale capitalei României. În puținul timp liber abia puteam da câte un mic ocol prin expoziția mândră și impunătoare, lipsiți de răgazul de a putea privi toate minunatele frumseți mai cu temei.

O singură zi de pauză ne-a dat prilejul să cercetăm muzeul și câteva așezăminte naționale, apoi să ne încălzim sufletul în fața minunatelor monumente ale gloriei românești și pe urmă să ne înduioșăm în pragul mormintelor, unele destul de părăsite, ale sufletelor mari, ce își dorm somnul de veci în cimitirul Belu. Cu sfințenie ne-am apropiat de groapa lui Eminescu și cu capetele descoperite i ne-am închinat, cântându-i predilecta ultimă dorință „Mai am un singur dor”. Teiul dela creștetul lui se legănă ușor în adierea vântului de seară, pe când noi ne-am depărtat cu sufletele înduioșate dela acest loc sfânt.

Plecarea.

Cu cele mai bune și senine impresii am urcat Duminecă dimineța trenul ce ne ducea spre o nouă țintă: *Craiova*. De câteva zile venise la București însuși primarul cu o deputație ca să ne invite în frumosul oraș cu un falnic trecut istoric. După amezii la trei ore am și sosit. O lume imensă ne aștepta la gară cu două muzici militare, cu steaguri, frunză și verde. Tot orașul era alarmat. Apeluri însufle-

țite răscoliseră de 3—4 zile pacea orașului. Toate stradele erau înfestate de lume, pe toate edificiile falfăiau steagurile tricolore și întreg orașul se îmbrăcase în haine de sărbătoare. După câteva discursuri pline de cea mai caldă dragoste din ambele părți, am pornit braț în braț cu Craiovenii, în frunte cu muzica militară, ocolind stradele principale până la școala normală, care ni-a pus la dispoziție toate comoditățile adevăratei ospitalități. Pretutindenea în treacă ferestrele erau pline îndeosebi de dame, cari falfăiau batistele și ne urau bun sosit. Eram zăpăciți de osteneala zilelor de mai înainte și de neașteptata dragoste cu care am fost primiți. Craiovenii ne-au pus la dispoziție tot ce ne trebuia, toate mijloacele de comunicație, ba înșiși oamenii privați ne făceau în cinste servicii, cari necondiționat ar fi trebuit răsplătite în urma ocupației lor.

Seara s'a dat un *banquet* de bun sosit, la care au luat parte toate persoanele de valoare ale Craiovei, iar după *banquet* am asistat la *concert* dat în onoarea noastră de societatea „Filarmonica” și „Hora”. S'au cântat mai multe piese de

prezident, și expozeul ca ministru de finanțe. În ședința de astăzi va prezenta și domnul ministru de comunicații cinci proiecte de lege, cari imediat vor fi împărțite comisiunilor spre studiere. În urmă a propus dl ministru-prezident, ca în săptămâna viitoare dieta să țină proxima ședință, în care va decide, când vrea să pună în curgere discuția asupra bugetului și asupra proiectelor de lege prezentate.

Prezidentul enunță, ca concluz, — după ce a consultat dieta, — că propunerile dlui ministru-prezident sunt primite.

În ședința de astăzi se va alege și chestorul dietei, în locul lui *Toth János*, care a fost numit secretar de stat, și va răspunde ministrul de justiție la interpelarea ce i-a adresat-o în vară fostul deputat socialist *Achim* în chestia arestării administratorului domnului ministru de hônezei.

După ce s'au enunțat toate acestea din partea prezidentului, au urmat interelările.

Szemere Miklós interpelează în chestia decadenței morale a presei maghiare. Se plânge, că în Budapesta apar mai multe foi decât în Viena, Londra ori Roma. Cele mai multe sunt însă susținute, nu de public, ci de guvern și de bănci. Li-se plătesc sume fabuloase, sub diferite forme și sub diferiți titli. Atacă necuviința cu care scriu unele gazete despre membrii guvernului și întreabă: Unde e procurorul? Nu se mai poate face proces de presă în Ungaria? (Ba se poate, însă numai gazetărilor nemaghiari! Red.) Cere deci, ca guvernul să caute și să îndrepte moravurile presei. Ba cere, ca dieta să exmită o comisiune parlamentară pentru studierea chestiei. Își formulează pe scurt astfel întrebarea: Are cunoștință domnul ministru-prezident despre abuzurile de ne-suferit cari domnesc în raporturile de presă, și are intențiunea să le saneze?

Ministrul-prezident *Wekerle* răspunde numai decât. Recunoaște, că e așa cum a spus interelantul. Dar îndreptarea trebuie să se facă încet și să vină dela sine. Guvernul subvenționează gazete numai de acelea, cari nu s'ar putea susține altcum, și de acelea, cari sunt necesare, pentru că contracareze aspirațiunile și agitațiunile naționaliste. (Tot, bieteile naționalități sunt de vină! Red.) Va căuta însă, ca toate subvenționările de prisos să fie sistate.

Casa ia la cunoștință răspunsul dlui ministru-prezident.

Urmează interelarea deputatului român *Dr. Alexandru Vaida-Voevod*. Se plângă, că femeile nu sunt admise să studieze la universitate, iar celor admise li-se fac greutăți. Întreabă pe ministrul de culte și instrucțiune publică, dacă are cunoștință despre aceasta și dacă are intențiunea să delature pedecile?

Ministrul nu a răspuns. Va răspunde altădată. Cu aceasta ședința s'a terminat și a fost închisă la orele 1 și jumătate.

Dela Caransebeș.

Dăm în întregime vorbirea cu care s'a făcut în Caransebeș desvălirea statuei Maiestății Sale, Duminecă în 7 Octombrie n. c. A fost rostită de domnul *Constantin Burdia*, prezidentul comunității de avere din Caransebeș, care era încunjurat de membrii comitetului pentru ridicarea statuei, între cari se află și P. S. Sa, episcopul *Popea*, patronul, și *Preacuvioșia Sa*, *Arhimandritul Musta*, vice-prezidentul comisiunii. Vorbirea a fost rostită în *ungurește*, și a fost adresată Alteții Sale, *Arhiducelui Josif*, care a reprezentat pe Maiestatea Sa la această serbare. A fost următoarea:

Alteța Voastră! Dacă frunzărăm paginile istoriei, ne putem convinge, că a aproape fiecare pagină este așa zicând udată de sânge, și că iubita noastră patrie a avut să treacă prin multe rele și neplăceri.

Timperi periculoase au trecut peste noi în trecut și numai înțelepciunea domnitorilor din ilustra casă de Habsburg și vitejiei națiunii avem să mulțămim, că pericolele au trecut, că am ajuns timpuri pline de speranță și glorioase, în urma cărora am putut fi și noi părtași de cultura și civilizația altor popoare culte din vecinătatea noastră.

Dar cu mult mai greu și prin grele lupte și suferințe am ajuns noi în posesiunea acelei culturi la care alte națiuni în pace și fără conturbare au putut ajunge.

De fiecare colț al patriei noastre ne leagă câte o amintire neperitoare și fiecare palmă de pământ siliți am fost să o câștigăm cu sânge și în continu am avut să stăm cu arma în mână ca să putem păstra pământul câștigat.

Pe munți și văi s'a purtat luptă crâncenă, începută de puterea fără margini a Semilunei, al cărei scop era ocuparea apusului și nimicirea creștinismului.

În părțile marginase ale patriei noastre au fost mai ales luptele crâncene, și față de aceste lupte noi am fost cea stâncă neînvingă, de care s'au frânt săgețile dușmănoase, așa că acum cu mândrie ne putem fali cu aceea, că Ungaria a fost mântuitoarea apusului și a creștinătății.

Am fost pionierii civilizației și ai creștinătății, cari am fost așezați în cele mai expuse și periculoase poziții, așa că furtunile cari amenințau patria, în primul rând pe noi ne-au atins, iar încrederea distingătoare pusă în noi a trebuit să o rescumpărăm cu sânge și viața celor mai distinși și celor mai viteji, iar atunci când viforele amenințătoare au ajuns la culme, când pericolul amenințator tot mai mult zguduia porțile patriei, când acest pericol amenință existența noastră ca stat precum și instituțiunile noastre cu totala lor nimicire, atunci glorioasa casă de Habsburg a luat refugiu la cele mai eficace

mijloace pentru delăturarea pericolului, instituind și organizând instituțiunea graniții militare.

Spre scopul apărării Bănatului-Severi și a părților marginase s'a instituit cu sediul în Caransebeș regimentul român-Banatic nrul 13.

Alteța Voastră! Glorioasa casă de Habsburg ne-a ținut demni și penoi, poporațiunea acestui ținut, încredințându-ne nouă apărarea părții marginase a patriei, pe care a amenințat-o dușmanul deodată din trei părți. Și când privim îndărăt la timpurile trecute, cu mândrie putem afirma, că am satisfăcut cu succes încredințării primite din partea casei domnitoare.

Credința neînfrântă față de tron și nemărginita iubire față de patrie a fost conducătoarea care în momentele de desperare ne-a insuflat curaj, predispunându-ne la aducerea celui mai mare sacrificiu, alergând la primul strigăt pentru apărarea tronului și a patriei, și ducând la învingere steagul desfășurat.

Pentru vitejia noastră, pentru adevăratul și neinteresatul nostru patriotism și nestrămutata alipire față de glorioasa casă domnitoare, în mai multe rânduri am fost învredniciți de recunoștință și distincție primită din partea domnitorului.

Iar când a sosit timpul și când cu schimbarea împrejurărilor s'a introdus dorința apărării generale a devenit superfluă susținerea graniței militare și a marilor și grelelor dorințe începiate cu această instituțiune, gloriosul și înțeleptul nostru rege *Francisc Iosif I*, prin prea înalta sa ordinațiune din anul 1873 a disolvat fostul regiment român-banatic Nr. 13.

A urmat apoi pentru graniță o eră nouă, era civilizației, devenind și noi părtași constituționalismului iubitei noastre patrii, am devenit egali îndreptățiți cu ceilalți cetățeni liberi ai liberei noastre patrii. Dar n'am fost împărtașiți numai de plenitudinea drepturilor cetățenești și politice, ci gloriosul nostru domnitor și chiar în altă privință nu și-a uitat de credincioșii Săi grănicieri. Nu și-a uitat că locuitorii acestui ținut peste 100 ani au trebuit să stee înarmați păzind și apărând granițele statului, pentru cari servicii i-a și răsplătit în abundență, făcându-i stăpâni peste păduri, izlaze și alte realități, în valoare de mai multe milioane, iar prin aceea că din nou le-a recunoscut și întărit drepturile și privilegiile lor strămoșești, a dat dovadă strălucită, cât de mult a apreciat alipirea însuflețită și desinteresată a acestui popor față de tron și de patrie.

Această străformare s'a întâmplat înainte cu 30 de ani, și de abia a trecut o generație de om și seculara credință față de domnitor cu putere erumpătoare a străbătut în inimile poporului grănicier, iar iubirea și recunoștința a devenit tot mai intensivă și generală, așa că tot mai mult a prins teren acea ferbinte dorință

s'au rostit nu mai puțin ca opt vorbiri însuflețitoare și s'au golit tot atâtea butoaie de bere. Ni-s'au servit mezeluri și beutură din belșug. Și dela Râmniceni ne-am despărțit cu o vădită duioșie în suflet și ne-am așternut drumului spre casă. Soarele încă ni-se părea că s'a înduoșat căci își plecase capul pe creasta muntelui din zare, aiazurgul începuse să-și întindă aripile somnurose peste câmpii ce începeau să se strămtorească tot mai mult între dealurile ce se înșiruiau tot mai multe și mai grele.

Iată-ne iar între munți. Oltul ne întâmpină cu jale și undele lui parcă ne zice un dureros „rămas bun”, iar pe când noaptea își întindea mohorâtul vestmânt peste cordii de brad am ajuns în graniță. Un cântec vitejesc încă, un oftat duios, un rămas bun pământului românesc și trenul țării noastre ne ia în primire, pentru că după un ceas de vreme să ne aducă acasă, obosiți și trudiți de sbuciumul celor 12 zile petrecute în senzații, cari azi ne par un adevărat vis întraripat, care pururea ne va alina în cele mai frumoase amintiri.

Jianu.

de a da și în mod vizibil expresie acestor simțăminte, pe cari să le dovedim înaintea lumii și să le eternizăm pentru generațiunile viitoare.

Și iată, că cuvântul trup s'a făcut.

Ideea a aflat însuflețitoare primire la toate straturile poporațiunii noastre. Să ridicăm monument Maiestății Sale, bunului nostru rege, aducere aminte, săpată în metal, care pe vecie să vestească gloria Maiestății Sale, vecinica Lui amintire, precum și omagiul de recunoștință a supușilor Săi! Și primul strigăt a pus în vibrare corzile inimii, a reîmprospătat glorioasa amintire a strămoșilor, și precum atunci vocea supremului comandant a pus în picioare, gata spre războire, pe grănicieri, tot astfel și acum instituțiuni și privați, mic și mare, sărac și bogat, cu însuflețire au contribuit cu dinarul lor pentru sublimul scop.

Măreață stă deja statua de metal și răpitoare în sublimit tea sa! Lăsați vâlul pentru că în mod omagial să privim spre ea.

Simplu, dar maistos stă înaintea noastră chipul de metal al bunului nostru rege fără embleme și fără inscripțiuni!

Gloriola feței Sale radiază spre noi, iar privirea-i limpede și binevoitoare străbate în depărtare.

Iar noi privim spre ea, stăpâniți de simțămintele neperitoare recunoștinței, inimile noastre sunt puse în mișcare, căci chipul de metal în vecii vecilor va vesti nemărginita lui bunătate, inima Sa cea nobilă.

Și vecinic să stee monumentul ca o vecinică aducere aminte a grandiozității domnitorului, precum și ca o dovadă a iubirii recunoscătoare a poporului.

Iar acum în numele întregului popor din fosta graniță, dăm Alteței Voastre expresiunea celei mai simțite mulțămiri, pentru că la intima și familiara noastră festivitate ne-ați onorat cu înalta Voastră prezență, rugându-Vă totodată ca să binevoiți prea grațios să aduceți la cunoștință Maiestății Sale, bunului nostru rege, nestrămutata noastră credință față de tron, neperitoare recunoștință față de casa domnitoare, alipirea și umilirea față de patrie, precum și omagiile noastre de supuși ai Maiestății Sale.

Trăiască regele!

Trăiască patria!

Instrucțiunea publică în anul 1904.

În ministerul de culte și instrucțiune publică a fost compus un amănunțit raport (probabil către parlamentul țării) despre starea instrucțiunii publice din țara noastră, cu finea anului 1904. Datele cuprinse în acest raport, și publicate și în unele din ziarele maghiare, sunt interesante și instructive. Din ele aflăm, că în anul 1904 numărul copiilor obligați să cerceteze școala a fost următorul: 3,087.739. Față de anul premergător (1903) e de constatat deci o creștere de 55.000. Dintre copiii datori să cerceteze școala au fost de naționalitate maghiară 51%, de naționalitate română 16%. Restul cade asupra celorlalte naționalități.

Dintre școalele elementare existente sunt școale de stat numai 11%, școale comunale 8%, particulare 1.85%, restul tot școale confesionale, și anume, catolice 32%, gr. cat. 12%, gr. orientale 11%, reformate 11%, evanghelice 8%, etc. Numărul tuturor școalelor din Ungaria e acesta: 16,014, dintre cari însă 208 nu au funcționat, din motive deosebite, mai ales însă din motivul, că n'au avut învățători.

Învățători sunt în țara întreagă 29,179, dintre cari învățători de stat 4715, restul tot învățători confesionali.

Dintre cei obligați să umble la școală cercetează școalele mai bine Nemții, cu 89.60%, apoi Croații, cu 85%, vin în urmă Slovaci, cu 84%, apoi Ungurii cu 80%. Sărbii cu 76% și Românii cu 66%. Cei din urmă sunt Rutenii, cu 60%. Luați însă elevii după comitate, raportul constată, că tocmii în comitatele cele mai tari ungurești, cercetarea școlii e mai slabă.

Pentru școalele de stat, guvernul a cheltuit 9,809.976 coroane, iar pentru

corul bărbătesc condus de dirig. I. Stoloviu, toate naționale, precum și două de orhestră, sub conducerea dir. Stoianovich. Faptul, că întreg programul a fost curat românesc ne-a făcut impresie foarte bună. Execuția a fost cât se poate de succasă. Luând în considerare faptul, că aceste coruri există abia de doi ani și au realizat progrese frumoase pe terenul muzicii naționale ne legăm în măgulitoare convingere, că în timp scurt vor deveni unul din cei mai puternici factori ai muzicii naționale românești.

A doua zi, Luni seara, a fost concertul nostru cu programul concertului II. din București, înlocuindu-se un punct de solo al doamnei *Lucia Cosma*, dela care renunțase, cu un solo de bas cântat de dl *Aurel Medrea*.

Osteneala atâtor zile grele ne istovise puterile așa că acest concert pe noi nu ne-a satisfăcut întru toate. Craiovenii însă în extasul dragostii lor pentru noi au trecut peste micile defecte și ne-au răsplătit cu atâta însuflețire, încât ni-se părea că totul e numai un vis. Solistele au fost răsplătite cu buchete admirabile de flori, iar reuniunii noastre i-s'a oferit în semn de

neprihănită dragoste o liră de lauri cu pantlică tricoloră și cinci coarde de aur.

Ospitalitatea fără seamă a Craiovenilor ne-a călăuzit până în clipa plecării noastre. În timpul scurt cât am stat acolo s'au dat în onoarea noastră nu mai puțin ca patru banchete, am fost conduși la așezămintele orașului, am cercetat admirabilul parc Bibescu, pretutindenea fiind întâmpinați cu muzică militară și alaiu.

Măști la 11 ore ne-am luat adio dela acest oraș, care ne-a primit la sinul său cu dragoste nețărnută. Ne-am despărțit cu durere în suflet pentru că au fost prea frumoase clipele câte le-am petrecut în mijlocul lui. Despărțirea la gară ne-a înduoșat pe toți, uralele nu se mai sfârșiau încât își părea că Craiova nu vrea să ne mai lase să plecăm dela sinul ei atât de primitor.

Dar am plecat, ducând cu noi cel mai senin belșug de impresii, cari vor străluci pururea ca raze luminoase în labirintul amintirilor noastre.

În calea întoarcerii noastre iar ne-au surprins bravi Râmniceni, ca și la intrare în țeară, cu alaiul lor de dragoste frățască. În cele câteva clipe de repaus

școalele confesionale a dat ajutoare în sumă de 3,486.615 coroane. În cele 16,014 de școli instrucția s'a făcut exclusiv în limba maghiară în 56 la sută, pe când în 22 la sută instrucția s'a făcut în mai multe limbi, iar în 22 la sută exclusiv în limbi nemaghiare.

Publicăm și noi datele acestea, pentru că se poate să avem trebuință cândva de ele: dar mai ales pentru a se vedea, că statisticarea tuturor școalelor confesionale din țară nu e lucru tocmai ușor. Pentru că dacă pentru școalele cu 4715 învățători de stat, se cheltuesc aproape 10 milioane coroane la an, pentru celelalte școli confesionale, cu 24,464 învățători, s'ar mai cere încă de cinci-ori atâta și de unde să iee statul atâtea milioane?

NOUȚĂȚI.

Mandatul de deputat al dep. român Dr. Alexandru Vaida a fost definitiv verificat în ședința de Marți a comisiei IV emisă spre acest scop. Tot aceasta va dezbate în 17 Oct. mandatul dep. Dr. G. Popovici, iar comisia III în 16 Oct. mandatul dep. Cor. Brediceanu.

Cununie. Măne Duminecă, în 1/14 Oct. mîrzie d. a. la orele 4 se va săvârși în biserica noastră catedrală cununia dlui Octavian Goga, prim-secretar al „Asociațiunii” cu doara Hortenzia Cosma, dragălașă fiică a dlui Partenie Cosma. Sincere felicitări.

Școalele de stat. Ministrul de culte Apponyi a ridicat în bugetul său poziția școalelor populare cu sume considerabile. Scopul ministrului e să înființeze școli de stat cât se poate de multe, încă în anul acesta, în special pe teritoriul locuit de naționalități și acolo unde se simte lipsa fortificării intelectuale a poporului maghiar. Deocamdată sunt luate în perspectivă comitatele Ciănad, Bichiș, câteva din Ardeal și din nordul Ungariei, în Slovacime. Așa scriu ziarele maghiare.

Maghiarizarea numelor de comune. La ordinul ministrului de interne s'a pornit o muncă intensă în minister pentru terminarea maghiarizării numelor de comune. Principiul ar fi restabilirea numirilor celor vechi pe care le-au avut comunele înainte (!) de a se romaniza sau slovaci. De aceea se fac studii prin arhivele comitatelor ca să se descopere aceste numiri. Cele mai multe însă de sigur nu se vor afla și vor trebui botezate din nou.

Mitropolitul din Blaj, Dr. Victor Mihali — serie „Unirea”, — a plecat la Roma ca să viziteze mormintele apostolilor și să raporteze papei despre starea arhiepiscopiei gr. cat. în cei cinci ani din urmă.

Biserică română în Sofia. Românii din Sofia au ridicat o biserică de toată frumusețea în capitala Bulgariei. Se va sfinți în luna viitoare.

„Steaua albă.” Sub firma aceasta se va înființa în București o „Ligă” contra imoralității publice și private. Va urmări ca scop reunirea tuturor conștiințelor drepte în contra marelui decăderi morale, și va lupta împotriva imoralității sub toate formele ce le are. Va lupta în special în în contra alcoolismului, în contra presei imorale, în contra minciunii individuale și sociale, în contra spectacolelor corumpătoare și a jocurilor barbare, în contra tuturor jocurilor de cărți, etc., etc. Ii dorim cea mai desăvârșită isbândă!

Inbilenul „Zastawei.” Dumineca trecută și-a serbat ziarul „Zastawa” din Neoplanta inbilenul de 40 ani de existență, și de muncă în ogorul deșteptării poporului sârbesc din Ungaria. Ziarul a fost înființat de renumitul naționalist sârb Svetozar Miletić. Programul ziarului a fost totdeauna național sârbesc, pentru care redactorii lui au avut să îndure pedepse și închisoare. Deputații naționaliști din dietă l-au felicitat pe cale telegrafică. Ii felicităm și noi dorindu-i putere de viață și energie pentru ca să și poată aduce la izbândă doririle pentru cari s'a angajat la luptă de atîția ani.

Constituire. Societatea de lectură „Ioan Popasu” a tinerimei studioase dela institutul teologic-pedagogic din Caransebeș s'a constituit în ședința sa din 17 Septemvrie 1906 st. v. sub presiul D-lui profesor Iosif Bălan, în modul următor: Președinte: Iosif Bălan, profesor. V. președinte: Nicolae Popovici, teol. c. III. Notar I: Aurel Simu, teol. c. III. Notar II:

Aurel Bălan, ped. c. IV. Bibliotecar: Vichentie Ciorogariu, V. bibliotecar: Spasie Crăstă, ped. c. III. Cassar: Iosif Caragia, teol. c. II. Controlor: Ioan Ștefan, ped. c. IV. Membrii în comitet: Virgil Musta, teol. c. III. Petru Vuc, teol. c. III. Antoniu Atanagie, teol. c. III. Coriolan Popovici, teol. c. II. Aurel Bălea, teol. c. I. Iuliu Ionescu, teol. c. I. Alexandru Florei, ped. c. IV. Emil Nistor, ped. c. III. Nicolae Vasile, ped. c. II. Ioan Șărângheu, ped. c. I.

La fondurile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu.” s'au mai făcut următoarele daruri și anume: prieteniului dlui Tordășianu frații Ieronim Preda, directorul librăriei arhiepiscopale și Victor Preda, măiestru măsar (Avrig), dăruiesc „Fondului Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace dar cu alipire către Reuniune”, fiecare câte 10 cor., în total 20 cor.; dl Ioan German, catehet în Brad, din prilejul hirotonirii sale întru presbiter dăruiește „Fondului masa învățăcelilor meseriași” 4 cor. și tot dsa dăruiește „Fondului de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare” 1 cor.; la acest din urmă fond au mai dăruit: Filip Șuagă, inv. (Lăpușnic) 5 cor., Ignatie Vișoiu, ales paroh în Vâlcele rele 1 cor., și Anastasiu Beșă, funcț. conz. din prilegiul aniversarului al 23-lea al nașterii sale 2 cor.

Natanail, mitropolitul Bulgariei a murit în zilele trecute în Filipopol, unde a fost înmormântat Joi. A fost unul dintre luptătorii pentru liberarea Bulgariei.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu.” în serviciul copiilor săraci. Societatea „Pomul de Crăciun” pentru ajutoarea copiilor săraci, fără deosebire de naționalitate, a dat Duminecă în 7 Octomvrie n. a. c. în sala dela „Gesellschaftshaus” un concert la care a cooperat între alte reuniuni germane și „Reuniunea sodalilor români din Sibiu.” Concertul a fost bine cercetat. Corurile au cântat spre deplina mulțămire a celor prezenți. Constat că și deasfădată Reuniunea sodalilor s'a achitat în mod vrednic. Onoare conducătorului corului, *Candid Popa*. La ivirea pe podiu, corul, împodobit cu frumosul port sălăștănesc ce l purtau damele, a fost întâmpinat cu furtunoase aplauze și cu strigăte de „trăiască” din partea publicului german. A cântat „La fântână” de A. Benă; în urma repetițiilor aplauze a mai cântat o bucată afără de program. Comitetul Reuniunii a fost reprezentat prin v. președintele său dl G. Poponea și prin membrii: Fl. Crucița, Șt. Duca, N. Stoica, I. Părău și I. Marcu. Dintre corurile germane s'a distins corul reuniunii „Arbeiter Bildungsverein”, condus de neobositul măiestru de muzică *Hermann Kirchner*, care în curând ne părăsește, trecând în România, și lăsând negreșit regrete adânci în urma sa.

Internatul român de băieți din Cernăuți a fost inaugurat în mod festiv Dumineca trecută. Actul sfințirii l-a săvârșit I. P. S. mitropolitul Vladimir, au ținut vorbiri prez. societății pentru cultură Dionisie cav. de Bejan și Dori Popovici. A vorbit în numele guvernului prez. țării Dr. Bleyleben, care salută opera săvârșită de Români prin mijloacele lor proprii și promite că va sprijini din răspuneri această instituție.

Congresul științelor sociale, primul de acest fel în România, s'a ținut Luni, Marți și Mercuri în București. S'au ținut în aceste zile vorbiri și conferențe despre 48 teme sociale. A fost deschis Duminecă și prezidat de dl. C. Disescu. A vorbit prez. Academiei I. Kalinderu, N. Xenopol și C. Disescu. Congresul a fost împărțit în trei secții: 1) economia socială, 2) chestii sociale, 3) chestii social-medicele și juridice. Ședințele s'au ținut în o sală dela universitate în fața unei mari asistențe.

Grație. Cincizeci de delicuenți politici din Rusia, cari au fost pedepsiți cu exil în Siberia, au fost agărați sub condiția, că părăsesc imediat țara și timp de cel puțin doi ani nu se întorc în patrie.

Venitele lui Kant. Un biograf al lui Kant dă un conspect interesant despre venitele modeste cu cari își susținea existența marele filosof Kant. Tot venitul lui constă din trei surse: una ca profesor la universitate, care îi aducea cu toate venitele laterale împreună (bucate, ajutoare, taxe de examen) 385 taleri, a doua ca senator care îi aducea 43 taleri și a treia ca senior al facultății filozofice cu 100, taleri și 220 tal. ajutor extraordinar. Intregul venit îi era deci 750 taleri. Astăzi ougetători cu mult mai mici ca el trag suma aceasta înzecit.

Din public.⁴)

Raspuns la „Altă lămurire.”

Stimate dle redactor! Notița inofensivă ce ați publicat în Nr. 93 al „Tel. Rom.” din a. c. la Varietăți, despre hotărârea luată de conferența fruntașilor poporului românesc din părțile Agnitei de a înființa o bancă românească centrală în Agnita, a produs multă supărare în cercurile conducătoare ale băncii „Cordiana” din Fofeldea.

Dar supărarea, manifestată așa de fațis în public, nu e motivată. Iată de ce. Fofeldea e departe de Agnita, preste vâi și dealuri. Iar comunele din cari se alimentează „Cordiana” stau afără de periferia, în lăuntrul căreia își va dezvolta acțiunea sa „Frăția” din Agnita. De concurență din partea noastră, prin urmare, nu ar avea să se teamă.

Ce poate fi deci cauza, că dl N. Petrescu se îndesă la noi acasă cu filiala dsale, pe care mai ușor o-ar fi putut înființa și susține înaintea de așezarea mea aici, deci fără ajutorul meu, decât acum în contra voinței mele? Atât de naiv nu-l țin pe dsa, să presupună în mod serios, că mă simțesc doar măgulit cu rolul de „bărbat de încredere” al filialei, dat cu abundență ridicolă la căți frunză și iarbă în comunele din tractul meu?! Un motiv personal trebuie să fie la mijloc. Numai așa se poate explica, — dar nu și justifica, — agresiunea cu care tăbărește împotriva mea în Nr. 101 al „Tel. Rom.” din anul acesta. Mânia e semnul slăbiciunii, iar invectivele denotă nu numai lipsa argumentelor, ci și ceva mai mult.

E deci lucru evident că nu pot primi sfaturi moralizatoare dela dsa, măcar că e director executiv al unei bănci cu nume, — cum îi place să o laude, — fiindcă nu-l țin de competent să-mi le dea. Să mă explic.

În 16 Maiu a. c. când am discutat amândoi pentru primadată asupra obiectului, și eu susțineam că cenzider banca, pe care voiam să o înființăm în Agnita, de o instituție cu menire dublă: economică și culturală, dsa a zis: eu banca o consider de „geschäft.” „Inființați voi bancă în Agnita, fac și eu filială acolo și o așez peste drum, boltă în contra boltei, și ne batem.”

Și un om, care profesează astfel de principii, mai împarte lecții de morală?! Cu acestea ași putea considera discuția încheiată. Dar pentru ca publicul cetitor să nu fie dus în rătăcire, reflectez cu permisiunea on. redacției exactităților dezbate în corespondența sus amintită următoarele:

1. Eu nu sunt și nici n'am pîntruce să fiu supărat pe comuna Fofeldea, n'am tras la îndoială că n'ar fi comună mare, frumoasă ori frunțasă, fie și în superlativ cum îi place dlui Petrescu, n'am negat faptul, că din sinul ei au ieșit bărbăți mari, nici n'am afirmat, că aci oamenii nu ar fi cu dare de mână și muncitori. La avantajele acestea însă nu ne putem arogă merite, nici eu, dar nici dl Petrescu și ele nici nu stau în legătură cu obiectul.

Tendența dsale se vede că a fost, pe deoparte se abată atențiunea cetitorului dela obiect, pe de alta să mă facă urgisit înaintea locuitorilor din acea comună, iar pe sine să se ridice în ochii lor.

Ceeace eu în adevăr am afirmat, aceea susțin și nici dl Petrescu nu va putea nega, anume: că Fofeldea e o comună sătească situată între dealuri; iar Agnita e comună opidană situată mai la șes. De aceea și dorește dsa să vie la noi cu filiala, pe când noi nu ardem de dorul să mergem acolo cu „Frăția.”

2. Că e bună ori nu e bună teoria cu împărțirea de acții se va vedea în curând. De altcum și dsa a promis pe urmă acții dela „Cordiana”. Cum rămâne deci cu „sinceritatea” la un om, care una zice și alta face? O va ști dl Petrescu. Dsa reproabă la alții scăderi închipuite, pe cari însuși le posedă în realitate.

3. Cu privire la hotărârea conferenței, la care se provoacă dl Petrescu, las să vorbească cei competenți, cari dau „Declarația” aceluși aici sub „/.” în original și e de următorul cuprins:

„Subscriși membri ai comisiei aleasă de conferența preotească și învățătorescă din Șulumberg la 20 Iulie a. c. în scopul inițierii lucrărilor pregătitoare pentru înființarea unei bănci românești de credit și economii în Agnita, declarăm că la consultarea ce o am avut cu dl N. Petrescu în cancelaria oficiului protopopesc la 29 Iulie a. c., stăt noi, cât și dl protopresbiter J. Muntean, în discuțiile urmate ne-am arătat concilianți, dar nu și concesivi.

Concluz formal însă că să sprijinim necondiționat filiala „Cordiane” nu s'a luat și anume din 2 motive: 1, fiindcă reprezentantul ei nu ne a putut asigura asupra îndeplinirii cererilor noastre; 2,

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

fiindcă țineam a fi sub demnitatea corporațiilor pe cari le reprezentam, să ne mulțămim cu o filială, când știam că opiniunea publică e pentru înființarea unei bănci centrale.

Agnita, 23 Sept. 1906.

I. Părău, preot. Nicolae Gavrea, par. George Borzea, paroh Mihail Păcăld, par. Zaharie Muntean, învățător. Emil Măndoce, învăț., toți membrii în comisiune.

Și eu mai adaug numai, că în aceeași zi am ținut ședință și cu comitetul protopopesc; de aceea a văzut dsa mai mult de 5—6 persoane în casa mea. Parolă nu s'a dat din nici o parte.

4. La conferența „convocată în grabă prin câteva comune” au participat totuși 38 persoane cu vază și cu avere, între cari advocați, preoți, învățători și mireni fruntași. Aceștia vor fi știut de sigur ce subseriu, fiindcă s'a vorbit aci și de filiala „Cordiane”. Iar dacă s'ar fi convocat conferența nu în grabă, ci pe răgaz și nu în câteva, ci prin mai multe comune, aceea ar fi fost de sigur și mai mare. Semn, că întreprinderea noastră e populară în ținutul acesta.

5. Viitorul profețit de mine, cum zice dl Petrescu, băncii noastre, se poate aplica tot așa de bine și la filială. Insuși dsa îmi spunea în primăvară, că în anii primi se așteaptă la pierderi de 7—800 de floreni! Așadar în al cui hatăr face dl director al „Cordiane” un astfel de „gheșeft”? Ori doar din „ambitie nobilă” riscă dsa așa ceva?

Cumcă dl N. Petrescu la înființarea filialei n'a fost condus de „ambitie nobilă”, dar n'a fost „sincer” nici cătră protectorii săi, se vede între altele și de acolo, că la consultarea ținută în cancelaria mea, la care însuși se provoacă, s'a exprimat așa: „Dați-mi douăsprăzece sute de floreni și eu mă retrag cu filiala!” Și dsale totuși îi place să vorbească de călare și să dea altora lecții de bună purtare. E greu a se cunoaște omul pe sine.

Și fiindcă nu i-am dat ce a cerut, sau după conceptul dsale „nu am fost sincer” — o să avem două bănci în Agnita.

7. Invitarea făcută în scris și sunătoare pe Vineri în 1/14 Sept. la 10 ore a. m. am primit-o numai Sâmbătă în 2/15 Sept. după amiază. Cine e de vină? Rugarea mi-ar fi putut-o comunica de altcum și cu gura, la timp, că ambii ofici-anți cu directorul lor împreună au trecut pe la locuința mea. Au vrut însă, cum se vede, să furiască și din cazul acesta armă de atac în contra mea.

La acest loc reproduc și eu o scrisoare primită dela dl Petrescu, în cauza aceasta, ca să se vadă ce stil folosește dsa. Iată-o: „Onor. oficiu protopopesc gr. or. la mâna dlui prot. I. Muntean, Agnita. Am primit stim. DV. dtto 14 Sept. și conform dispoziției DV. vom da noi ordinar parchului D. Constantinescu (eu nu i-am dat fără numai autorizație. dl Petrescu îi dă însă ordin!) să facă sfințirea apei în localul filialei noastre.

Ne bucurăm de știrea că dl protopop a primit adresa noastră dtto 12 Sept. și a patra zi, pentru că prea ușor se putea, ca aceea să rătăciască, în cât nici să nu ajungă la destinație.”

Pentru sfințirea apei la filială, în casă străină, am delegat un preot. La deschiderea băncii „Frăția” în casele noastre tractuale vor servi mai mulți preoți, cu mine în frunte!

Agnita, 23 Sept. 1906.

Ioachim Muntean
protopop.

Posta redacției.

Sebeș. În forma aceasta nu se poate. Plagiatura trebuie dovedită. Numai simpla afirmare nu ajunge.

„Emulsion”-ul lui Scott

e totdeauna de aceeași calitate, pentru că la prepararea lui se folosesc cele mai fine materiale, se întrebuințează exclusiv numai cel mai prima oleu de pește medicinal norvegian, deasemenea și celelalte părți constitutive sunt numai de cea mai fină calitate. De aici provine și puterea cea mare de nutrire și vindecare a „Emulsion” ului Scott și care e așa de mult apreciată de domni medici, așa că azi cu preferință prescriu tinerilor și bătrânilor „Emulsion” ul lui Scott ca un mijloc excelent de nutrire și vindecare. „Emulsion” ul lui Scott întrece în efect cu mult oleul simplu de pește.

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimindu-se 75 fileri în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimite sticle de probă franco de cătră:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtpotheke” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2.50. Se capătă în toate farmaciile.

Altoi de vânzare.

Comitetul central al „Reuniunii române agricole” pune în vânzare Luni în 15 Octomvrie n. c. dela ora 9 dimineața mai multe sute altoi, meri de 4 ani, bine formați și de soiuri alese.

Vânzarea se face sub conducerea membrului din comitet, dl Teodor Andreiu, în grădina din Walckmühlgasse Nr. 10, cu prețul dela 50 bani în sus bucata.

Sibiu, 8 Octomvrie n. 1906.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pantaleon Lucaș,
prezident.

Vic. Tordășianu
secretar

Cărți și reviste.

Elemente de Geografie și Constituție pentru școalele primare, de R. Vuia, învățător, Arad, tipariul tipografiei diecezan. Prețul unui exemplar 60 fileri,

Curs practic de Aritmetică și Geometrie pentru clasele V și VI ale școlii primare, de Iuliu Vuia, învățător, director școlar. Arad, tipariul tipografiei diecezan. Prețul 36 fileri.

Carte de cetire germană, cu exerciții de traducere și de conversație, compuse pe baza lecturii, de Dr. Ioan Bunea, profesor gimnazial în Brașov. Manual pentru clasa V și VI gimnazială. Tipariul și editura librăriei Ciurcu, în Brașov. Prețul 2 cor. 50 fil. exemplariul.

O carte folositoare și indispensabilă pentru dirigenții de coruri, elevii seminarelor și toți amatorii de muzică este „Dicționar de muzică” de T. Popovici, profesor de muzică la seminarul din Sibiu. Prețul broș. K 2-50 leg. K 3—. Se capătă la Librăria Arhidiecezană din Sibiu pe lângă rambursă sau trimiterea banilor înainte. La comanda de cel puțin 10 ex. deodată al zecelea exemplar e gratuit.

Estrase din recenzii:

Lucașul Nr. 18/1905 Acest dicționar... prin întocmirea lui practică e destinat să fie orientator sigur, cumpătat și totuși larg, îndreptător cuminte, referitor la nomenclatura muzicală și în toate chestiunile ce s'ating de domeniile cântării.

Tribuna Nr. 177/1905 Dl Popovici și-a dat osteneala a atinge toate chestiunile de interes practic și a-le tractat într-o formă ușoară și la înțeles. O importanță cuvenită a dat și muzicii românești în articolul cântec de joc, făcând o caracterizare generală și o împărțire a cântecelor naționale. De aceea dicționarul dlui Popo-

vici îl recomand cu mare căldură celor interesați. (Din recenz. făcută de dl A. Sequens, profesor de muzică la seminarul din Caransebeș).

Poporul român Nr. 73/905 Toți cei ce cântă într'un cor ori într'o orhestră vor face bine dacă vor ceta cât de a deseori dicționarul domnului Timotei Popovici....

Junimea literară din Suceava Nr. 3/1906.... Literatura muzicală română s'a îmbogățit cu o cărtică prețioasă intitulată „Dicționar de muzică”, unicul op de felul acesta în limba română... Definițiunile sunt peste tot bine determinate, precise, limpezi.... Cartea e instructivă și de mare folos atât pentru artiști cât și diletanți.

Revista muzicală și teatrală din București Nr. 13/905. O carte interesantă și folositoare este **Dicționar de muzică** de Timotei Popovici. Cuprinde explicarea terminilor tehnici de cari ne servim în muzică, tratează și câteva cestiuni istorice, dintre cari sunt foarte interesante cele privitoare la muzica românească populară și religioasă....

Nr. 399—1906 pr.

[251] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a treia **Lovnic** protopresbiteratul tractului **Cohalm**, pe baza rezoluției preaveneratului conzistoriu arhidiecezan din 12 Septembrie 1906. Nr. 8647 Bis, prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de capelan, sunt jumătate din toate venitele parohiale fasonate la coala B, pentru întregirea venitelor preotești dela stat, primind și un ajutoriu dela stat din suma destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiterat al tractului **Cohalm** în **Sighișoara** (Segesvár) în termenul indicat, cu îndatorirea a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare înaintea alegătorilor, spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Cohalm, la 24 Septembrie 1906.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului **Cohalm**, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiu (Nagyszeben) se pot procura

Cuvântări liturgice

de arhimandritul **Nicodem Munteanu**
cu prețul de 1 cor. 50 fil. plus 10 fil. porto

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA”

Sibiu, str. cismădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane corone.

Despăgubiri prestate 7 milioane corone.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiu** și prin **agenturile principale** din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.

(271) 49—52

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Voita!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

aparatură aceasta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructuri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incursse din toate părțile lumii cari prefuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deosece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficiuș oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție forie slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada **Kálmán**.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericeale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiu, strada cismădiei nr. 14.

[74] 28—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

NOU!

NOU!

Somatose
fluide.

Mijloc tonic
producător de apetit și întăritor de nervi.

(63 a) 16—26

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea marelui împovărări a stomacului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat și au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârșiri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach
li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite și recunoscute ca tămăduitoare, cu vin bun; întărește și înviorază organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delată curățele de mistuire și influențează puternic asupra noiei formări de sânge sănătos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de burueni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Să nu întârzie nime dar a-l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipațiile cu urmăriile lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăie de inimă, insomnie**, precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delată lute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delată mistuirea grea și depărtază prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obicei urmăriile unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge și a stării bolnăvicioase a ficatului. Lipsa de apetit și reaua dispoziție, precum și durerile de cap și nopțile perdute (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persoane. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și prospet impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrețea, ușurează formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calmă nervii excitați și crează nouă voe de viață. Nenumărate scrisori de recunoștință și mulțumită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vânzare în sticle fl. 1.50 și fl. 2.— la farmaciile din Sibiu, Tunisor, Siliște, Ocna, Slinnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tâlmaci, Boia, Cismădie, Poplaca, Guratului, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Păunel-de-sus, Sebeșul-săseș, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșineu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Tapu, Mediaș, Birjil, Sân-Mărtin, Ibașaleu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Belean, Cămpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Lunca, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum și în toate celelalte localități mai mari și mai mici din Ardeal, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în toate calitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vă de falsificări!

Să se ceta anunit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sânt: Vin de Malaga 50,0 Spirit de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Anis, Rădăcina „Helen”, iarba ferului americană, Rădăcina „Entianus”, „Kalmus” a 10,0. Toate acestea se amestecă.

un. dcm. [11] 35—